

Schaduw over het meer

Giovanni Cocco &
Amneris Magella

Schaduw over het meer

Vertaald uit het Italiaans door
Pieter van der Drift

Anthos|Amsterdam

ISBN 978 90 414 2371 9

© 2013 Ugo Guanda Editore S.p.A.

© 2014 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Pieter van der Drift

Oorspronkelijke titel *Ombre sul lago*

Oorspronkelijke uitgever Guanda

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © Walter Bibikow / AWL Images / Getty Images

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Aan Giuseppe Magella

I

Er waaide een lichte *brevva* over het meer.

Stefania Valenti stak de weg over die van Hotel Regina Olga naar de aanlegsteiger liep. Weinig mensen op straat, op dat uur: een jongen met een hond, een oude man weggedoken in zijn overjas, een spichtige jonge vrouw die moeizaam twee plastic tassen met zich meesleepte.

Ergens halverwege het einde van de winter en het begin van de zomer leek Cernobbio op een stadje als alle andere. Nog even en dan zouden de hotels weer op volle toeren draaien en zou aan de hele westelijke oever van het Comomeer het jaarlijkse ritueel van start gaan: de komst van de Duitse, Russische en Amerikaanse toeristen, de Groten der Aarde die hier voor een conferentie neerstreken; de zomerse evenementen die door de gemeente op de kalender werden gezet en af en toe een glimp van een Hollywoodster.

Stefania wierp een blik over het meer, die even bleef hangen bij de monumentale Villa d'Este links van haar, en stapte toen café Onda binnen. Ze dronk een cappuccino en liep haastig weer naar buiten, waar ze de eerste sigaret van de dag opstak.

Eindelijk was ze er een keer in geslaagd om Camilla op tijd op school af te zetten. Met een grote grijns had ze de conciërge aangekeken die in militaire houding voor het hek stond.

Camilla had die ochtend op de achterbank van de Opel Corsa, geconcentreerd op haar Game Boy, alleen maar wat gemurmeld. Voor school hadden ze elkaar, zoals iedere ochtend, snel, snel gedag gezegd. De laatste woorden van Camilla onverstaanbaar door het dichtslaande portier. Haar roze jack was al achter de half openstaande voordeur verdwenen.

Op tijd op school komen was overigens wel het laatste waar ze zich druk om maakte: inmiddels hoefde ze bij de lerares geen reden meer op te geven. Haar enorme verantwoordelijkheden, schuldgevoelens, de autosleutels die in het andere tasje zaten, maakten deel uit van hun dagelijkse ritueel.

‘Brenge papa je nooit naar school, Camilla?’

‘Nee, papa woont niet bij ons.’

‘O ja, natuurlijk.’

Wat nou natuurlijk, dacht Stefania. Ze was meteen weer geïrriteerd toen ze terugdacht aan dat voorval waarover Camilla laatst had verteld, met een van die blonde moeders in de hoofdrol die haar SUV altijd dubbel parkeerde voor de school.

Stefania liep terug naar de auto. Ze zette haar zonnebril op en startte de motor. Vanuit haar ooghoek keek ze naar de display.

Tien voor acht.

Ze reed achteruit een oprit in om de draai te kunnen maken.

Het zat er niet meer in om langs *panificio* Vago te gaan, net buiten de oude stadsmuren van Como. Ze zou vanmiddag wel in één keer boodschappen doen, als ze Camilla had opgehaald. De focaccia van de supermarkt was natuurlijk niet zo lekker als van de warme bakker, maar het was niet anders.

Het werk, haar dochter en de scheiding hadden van Stefania, tenminste op bepaalde terreinen, een pragmatische vrouw gemaakt: het grote winkelcentrum (een saai, modern gebouw met rode bakstenen muren in een noordelijke buitenwijk van Como, gunstig gelegen aan de weg langs het meer) was niet alleen handig omdat alles er te vinden was. Het sloot perfect aan bij het dagelijkse patroon met Camilla. Op welke andere plek zou ze om acht uur 's avonds brood kunnen krijgen dat net uit de oven kwam, of batterijen voor de afstandsbediening op zondagochtend?

Het zou een heel drukke ochtend worden. Haar middagpauze zou er zoals zo vaak bij inschieten.

Terwijl ze de agenda in haar hoofd doornam, hoorde ze plotseling de elektronische versie van ‘Aan de mooie blauwe Donau’.

Wat is dat nou weer? Ineens herinnerde ze zich dat Camilla de avond ervoor met haar mobieltje had zitten spelen en waarschijnlijk de ringtone weer had veranderd.

De stem van Lucchesi, altijd drie octaven hoger dan nodig, tetterde in haar oren.

‘*Dottoressa*, als u straks binnenkomt, denkt u er dan aan dat de officier van justitie u wil spreken. En ook hoofdcommissaris Carboni is naar u op zoek.’

‘Ik begrijp het, Lucchesi, dank je. Ik ben er over vijf minuten.’

Dat ze dat niet zou halen wist ze dondersgoed. Door de lange file die zich in de spits tussen Cernobbio en Villa Olmo had gevormd, zou ze er minstens twintig minuten over doen om op het hoofdkantoor te komen. Ze zette de autoradio aan en zocht Radio 105, dat rond deze tijd het nieuws uitzond.

Na de zoveelste ergernis om een bestuurder van een BMW met Zwitsers kenteken, de klassieke grenstoerist die in Italië boodschappen kwam doen vanwege de gunstige koers, sloeg ze de Viale Innocenzo in. De parkeerplaats van het hoofdkantoor reed ze voorbij om de auto midden op de binnenplaats achter te laten. Ze gooide de autosleutels naar Marino in het wachthokje en gaf hem een vette knip-oog.

‘*Dottoressa!*’ riep de bewaker.

‘Eén minuutje, Marino, ik zet hem zo weg: straks krijg je koffie van me.’

Ze rende de drie trappen op en kwam buiten adem bij de koffieu-tomaat aan, waar ze hoofdcommissaris Carboni tegen het lijf liep: met zijn stropdas losjes geknoopt en de mouwen van zijn overhemd opgestroopt, alsof hij regelrecht uit een Amerikaanse detectiveserie kwam lopen.

‘*Dottoressa*, komt u even naar mijn kantoor,’ zei Carboni.

Stefania dacht aan de warme cappuccino en het met jam gevulde croissantje van de bar achter het hoofdkantoor. Ook deze ochtend zou ze haar collega’s geen ontbijtje kunnen aanbieden.

‘Ik heb zojuist een telefoontje gehad van de carabinieri helemaal in Lanzo. Bouwvakkers die met de afbraak van een oude boerenhut bezig zijn, bij de San Primopas, hebben menselijke resten gevonden. Het punt is dat het gebouw precies op het traject van de nieuwe weg staat, en daarom liggen nu alle werkzaamheden stil. Ze zijn in alle staten. Officier van justitie Arisi is onderweg hierheen. Hij rijdt met u

mee, samen met Piras en Lucchesi in de jeep.’

Carboni, normaal een bedaarde, flegmatieke man, gedroeg zich die ochtend nogal opgewonden. Arisi was een van de meest gevreesde en ervaren officiers van justitie. Hij kwam uit Fruili, tegen de Sloveense grens, en stond bekend als een bijtertje. Stefania vroeg zich af wat een door de wol geverfde officier ertoe bracht om zich met zijn nette schoenen in die bouwput in de bergen te begeven.

Wat botten in een oude berghut, dacht Stefania, en ze doen alsof de wereld vergaat!

Dat soort niemendalletjes werden normaal gesproken, net als eenvoudige administratieve zaken, telefonisch door haar afgehandeld: dan belde ze de commandant van het plaatselijke bureautje van de carabinieri en gaf ze toestemming voor de berging. En daar waren dergelijke zaken in de meeste gevallen mee afgedaan.

Of zou het kunnen zijn dat de firma Valentini Strade S.p.A. invloedrijke contacten gebruikte om de zaak zo snel mogelijk af te ronden, overpeinsde ze. Wie weet wat het kost om zo’n grootschalig project stil te leggen?

Lanzo. Stefania groef diep in haar geheugen en ving een glimp op van een vrijwel uitgestorven plattelandsdorpje, dat zich aan de bergflank had vastgeklampt: een aantal oude woningen, houten alpenhutten en wat stallen hier en daar; een paar koeien in de wei en de oude weg die oneindig lang naar boven bleef slingeren tot aan de pas met Zwitserland. Als kind was ze er met haar vader geweest, in een lang vervlogen zomer.

De perfecte setting voor een chocoladereclame, dacht Stefania.

Zonde dat juist op die plek de tunnel van de nieuwe weg moest komen. Binnen vijf minuten in Zwitserland over een hoge brug om de rillingen van te krijgen, de milieuactivisten pisinijdig.

En daar mogen wij nu naartoe, met alle haarspeldbochten. Als Piras rijdt ga ik zeker over mijn nek.

Om halftwaalf was Arisi er nog niet. Er was iets tussengekomen bij het OM.

Haastige spoed, dacht Stefania.

In de tussentijd was ze er wel in geslaagd om een cappuccino en een brioche uit de automaat te halen.

Terwijl ze haar post doornam, bedacht Stefania dat het leuk zou zijn om Camilla aan het eind van de middag op te pikken en samen naar de nieuwste *Harry Potter* te gaan bij Cinema Astra, de enige overgebleven bioscoop in de stad, en daarna pizza te eten en misschien nog even gezellig met zijn tweetjes op de bank.

De laatste tijd kwam dat er maar niet van.

Toen ze op de plek van bestemming aankwamen, was het al bijna één uur. Geen van de inzittenden leek erg warm te lopen voor deze klus. Arisi zat naast haar op de achterbank en had de hele rit niets gezegd. Lucchesi en Piras hadden wat woorden gewisseld over een vechtpartij aan het meer tussen een paar dronken allochtonen, de vorige dag. Geen van de vier had al geluncht. Stefania had daarom gehoopt dat ze even snel zouden stoppen, aangezien de officier en zijn collega's, in tegenstelling tot zichzelf, nooit een lunchpauze oversloegen. De jeep werd midden op de bouwplaats geparkeerd, voor een groepje werklui dat op de grond zat te roken. Alle voertuigen stonden stil, schoppen lagen op de grond.

De hoofdopzichter, een man van in de vijftig met een stierennek en een baard, wees naar een door rupsbanden doorkliefde steile heuvel.

‘We mogen hier niet weg. De commandant is daarboven samen met een arts. Ze zitten al een tijdje te wachten. Vijf minuten lopen die kant op,’ voegde hij er nog aan toe met zijn arm in de lucht.

Het was zonnig.

Gelukkig maar, anders hadden ze nog door de modder moeten banjeren.

Ze klommen zwijgend de helling op langs het spoor dat de graafmachines hadden achtergelaten. Hijgend kwamen ze bij een vals plat dat doorliep tot aan de bosrand. Het bos was op deze hoogte niet dichtbegroeid; tussen de hazelaars en kastanjes waren weiden te zien en *baita's*, gebouwd met de kenmerkende grijze keien. Achter haar lag de bouwput er stil en verlaten bij.

Zonder de paaltjes die ze her en der tussen de onwortelde bomen hadden gezet met een rood-wit plastic lint ertussen gespannen, had het een doodnormale alpenweide kunnen zijn. Er zouden koeien en geiten in de zomer staan en daarmee zouden de boeren komen, en spelende kinderen, melk, kaas.

‘Ah, daar zijn ze.’ Lucchesi zag het groepje dat met de armen stond te zwaaien om hun aandacht te trekken als eerste.

‘Agent Corona en dokter Sacchi van de plaatselijke gezondheidsdienst,’ zei commandant Bordoli even later. ‘We stonden op u te wachten. We hebben ter plaatse al de eerste voorbereidingen getroffen, foto’s gemaakt en zo. En we hebben het personeel van de bouwput ondervraagd. Morgen komen ze naar ons bureau in Lanzo om hun getuigenverklaringen te tekenen. Als u er klaar voor bent, kunnen we naar de hut gaan.’

De carabinieri deed overduidelijk zijn best om een professionele indruk te maken op zijn collega’s uit de stad en de officier van justitie. De laatste volstond met een bevestigend knikje.

Ze moesten over boomstammen, bergen afgezaagde takken, stapels balken en bundels betonijzer klimmen. Eerder dan op een plaats delict leek het een plek waar zojuist een orkaan overheen getrokken was. Ook de grote gele graafmachine, met zijn grijparm stil op de grond, leek zomaar uit de hemel te zijn gevallen.

‘Dit is de berghut waar de resten zijn gevonden. Pas op voor het open gat. U ook, mevrouw, wees voorzichtig.’

Mevrouw?

Hij denkt zeker dat ik hier voor de gezelligheid kom, dacht Stefania kribbig. En over welke berghut heeft hij het in vredesnaam?

Voor hen lag een berg stenen met wat verse aarde eromheen en nog een andere stapel stenen bedekt met klimop, mos en de wortels van een wilde vijg; met wat fantasie kon je het, op z’n best, een bouwvallig muurtje noemen.

‘Hier komt al jaren niemand meer,’ zei Bordoli. ‘Deze hut is net als de andere lang blootgesteld aan weer en wind en ingestort door sneeuw, of misschien zelfs al in brand gevlogen tijdens de oorlog, dat is moeilijk vast te stellen.’

Arisi en Stefania keken aandachtig in het rond.

‘Vanochtend is een werknemer van Valentini met de sloopwerkzaamheden begonnen,’ ging de commandant verder. ‘Op een gegeven moment trof hij een gat in de grond aan. Veel van deze oude boerderijen hebben een *nevera* onder de vloer, een soort natuurlijke koelruimte, maar die was hier al sinds ik weet niet hoe lang aan het

zicht onttrokken. Toen hij de half ingestorte nevera ontdekte is hij door gaan graven tot hij dit tegenkwam.’ De commandant wees met zijn wijsvinger naar een punt in de kuil.

‘Wees voorzichtig, dottoressa,’ zei Arisi, ‘het is glibberig.’

Ze stonden boven aan de rand van iets wat leek op een ondergrondse put. De gewelfde overdekking was bijna helemaal ingestort: een grafkamer van niet meer dan twee bij twee meter, met uitgebeitelde rotswanden en zwartgeblakerde stenen.

‘Het lijkt wel een schaapskooi,’ zei Piras, die ergens uit de binnenlanden van Sardinië kwam, ‘zo eentje waar struikrovers gijzelaars in verstoppen.’

Stefania, die haar zomers vroeger in bergdorpjes als deze had doorgebracht, haalde haar schouders op. Ze wist heel goed wat een nevera was: als kind had ze er heel wat van dichtbij gezien. Ze was er bij verstopperij spelen vaak in afgedaald. Rillerig van de kou én de spanning. Maar binnen trof ze nooit iets anders aan dan de muffe geur van melk, en buiten was toen nog altijd de geruststellende gestalte van haar vader in de buurt, in haar herinnering een silhouet tegen de zon dat een sigaret opstak.

Piras was inmiddels in de ruimte afgedaald. ‘De deur, Piras,’ zei Stefania, ‘kijk eens of je een deur ziet met een kleine houten grendel.’ Ze overhandigde hem een zaklamp.

‘Een deur onder de grond?’

De agent scheen met een lichtbundel over de beschimmelde keien.

‘Niets te zien hier. Alleen keien, aarde en wortels.’

‘Waar hebt u de menselijke resten aangetroffen?’ vroeg officier van justitie Arisi met zijn doordringende stem.

‘Daar,’ wees de commandant aan.

Piras richtte de schijnwerper op de plek. ‘Ja, ik zie inderdaad beenderen, maar niet zoveel.’ Er volgde een stilte. ‘Wacht, nu zie ik ook zijn hoofd. Jezusmina! Er zitten nog haren op, de stakker.’

‘Goed, de plek is dus in kaart gebracht, de foto’s zijn gemaakt en de dokter is er geweest,’ zei Arisi, die er geen gras over liet groeien. ‘Waar wacht u nog op? U kunt met de berging beginnen.’

‘Twee bouwvakkers hebben al een kist naar boven gesjouwd,’ zei de commandant.

Wat een haast, dacht Stefania, moest hij soms een vliegtuig in Malpensa halen?

Pas toen ze haar maag hoorde knorren, drong weer tot haar door dat ze niet geluncht had. Ze keek op haar horloge. Het was halfvier.

Camilla.

Ze zou over een uur al uit school komen. Dat zou ze nooit redden. 'Piras, neem jij het even van me over.'

Stefania draaide zich om en begon te bellen. Eerst haar schoonzus, toen de oppas en een buurvrouw.

Uiteindelijk moest ze voor de oplossing kiezen die ze het liefst zou hebben vermeden. 'Ik vind het heel vervelend, maar ik heb alles geprobeerd. Mevrouw Albonico zei dat ze niet kon, Martina heeft een examen in Milaan. Ik zit nog in Lanzo. Sorry. Ja, ik weet dat ik eerder had kunnen bellen... Akkoord, ik hoor het wel. Dank je.'

De berging van de resten nam meer tijd in beslag dan voorzien, hoewel ze twee bouwvakkers tot hun beschikking hadden die zich in het zweet werkten. Een voor een haalden ze de botten tevoorschijn, samen met al het zand, het gruis en de steentjes die de vloer bedekten.

Stefania, Lucchesi en Piras keken de hele operatie toe, terwijl Arisi er samen met de commandant in alle haast vandoor ging. Nog net voor zijn vertrek had hij de hoofdopzichter toestemming gegeven om de werkzaamheden te hervatten.

Dokter Sacchi bleef ook achter, vooral om te controleren of de opgegraven beenderen samen een compleet skelet vormden. Heel af en toe wees hij een bot aan en zei hij: 'Ik mis er nog zo een. En drie van deze lengte.'

Stefania vroeg de werklui alles wat ze in de buurt van de beenderen tegenkwamen te verzamelen. De twee Noord-Afrikanen keken elkaar even aan zonder verder commentaar te geven.

Maar ze vonden wel degelijk iets: stukjes stof of papier. Stukjes verroest ijzer, of was het gewoon aangekoekte aarde?

Hoe dan ook, de houten kist was uiteindelijk loodzwaar.

Het was grappig om te horen dat de twee mannen in het streekdialect vloekten toen ze hem op hun schouder naar de bouwput droegen. De kist paste niet in de jeep. Maar de firma Valentini S.p.A. had direct een van zijn vervoermiddelen ter beschikking gesteld.

‘Zegt u maar waar hij heen moet,’ had de verantwoordelijke manager human resources gezegd. ‘Het is altijd een plezier om met de sterke arm samen te werken.’

Dat zal wel, had Stefania gedacht, behalve als de FIOD langskomt.

‘Het is me gelukt, ik heb de afspraken kunnen verzetten. Ik haal haar wel op. En aangezien ik geen sleutels van je huis heb, neem ik haar mee naar mijn studio, waar ze huiswerk kan doen, en daarna gaan we naar de bioscoop. Ik heb de school al gebeld dat ik tien minuutjes te laat kom. Ze gaven Camilla even aan de lijn en die vertelde dat ze naar de nieuwe *Harry Potter* wilde. Laat alleen even weten of je voor het avondeten thuis bent. Laten we zeggen om acht uur. Oké?’

‘Oké, dank je.’

Stefania bleef nog een tijdje stuurs naar de display van haar telefoon kijken. Het was altijd hetzelfde liedje als je Guido, de vader van Camilla, om een gunst vroeg. Binnen een kwartiertje had hij alle problemen opgelost. Hij dacht altijd aan alles en je kon er je hoofd om verdedden dat hij precies op tijd was gekomen als hij tien minuten extra had gehad. Hij straalde zoveel gezag uit dat alle leraressen hem altijd glimlachend ontvingen.

Ondertussen hoopte ze maar dat er die ochtend geen vieze vlekken op Camilla’s kleren hadden gezeten en dat de knoopjes van haar blouse niet verkeerd zaten. Ze slaakte een diepe zucht.

De zon was ondergegaan. De wind trok aan.

Stefania bleef peinzend naar de stenen in het gat voor haar voeten staren. Ze kon zich maar niet van de plek losmaken. Misschien omdat ze op de een of andere manier het gevoel had dat er iets niet klopte. Ze liet zich in de nevera zakken en scheen met de zaklamp nog eens langs de wanden. Haar aandacht werd getrokken door een punt net iets boven de bodem van platgetrapte aarde. De stenen waren op die plek anders dan de andere. Zelfs met het blote oog zag je dat ze vierkant waren gemaakt. Verder zag ze een stuk rots dat met een beitel was bewerkt, kleinere stenen en aarde, en ook nog wat donkerdere stukjes op de grond, bijna zwart. Het leken wel kooltjes, of hout. Wie weet wat het was. Ze deed een monster in een plastic zakje.

Als kind had ze veel ‘bijzondere’ stenen verzameld, stenen die anders waren dan de andere. Ze nam ze mee en catalogiseerde ze in de

hoop iets unieks te hebben gevonden, misschien wel een schat, restanten van een oude samenleving, iets wat voor haar niemand ontdekt had. Ze vond het heerlijk om te denken dat ze iets zeldzaams had gevonden van een kostbaar en onbekend materiaal. Na ze met zorg te hebben schoongemaakt legde ze de stenen gerangschikt in een hoek van de tuin, waarbij ze er altijd op lette dat niemand haar zag.

Wie weet wat er van mijn stenen geworden is, dacht ze, terwijl ze in volle vaart de steile helling afrende om bij de anderen te komen.

Om vijf uur 's middags lag de kist in de bestelwagen die door de firma Valentini beschikbaar was gesteld, klaar om getransporteerd te worden. De chauffeur had haast. Zijn collega's waren inmiddels allemaal naar huis gegaan. Wat er nog van de berghut over was zou morgen verdwenen zijn. De alles verwoestende sloopmachine zou nietsontziend de resterende bomen en muren in de wijde omtrek vellen.

'De kist kan worden overgebracht naar de begraafplaats van Lanzo,' zei Stefania. 'Daar wordt hij in een afgesloten kamer naast het mortuarium geplaatst. De kerk is al ingelicht en de koster zit al op u te wachten. Dottor Sacchi, ik verwacht morgenmiddag uw rapport op mijn bureau.'

De dokter van de plaatselijke gezondheidsdienst pakte haar bij de arm en nam haar even apart. 'Commissaris, als u het nodig acht zal ik morgenochtend alles nog eens op mijn gemak nalopen en het door u gewenste rapport maken, maar als u, zoals u laat doorschemeren, werkelijk een onderzoek wilt starten, kunt u misschien beter een specialist raadplegen, zoals een patholoog-anatoom of een hierop toegespitst instituut.'

Stefania keek hem met een vragende blik aan.

'Ik bedoel, ik denk dat hij is neergeschoten. Sterker nog, dat staat gewoon vast. Er zit een gat onder aan zijn schedel. Volgens mij is het een man, een jonge vent, tamelijk groot en gezond, op het rechterbeen na.'

'Het rechterbeen?'

'Ja, dat was gebroken. Hij moet mank hebben gelopen.'

Camilla was helemaal hyper. Sinds ze uit de auto van haar vader was gestapt had ze nog geen twee tellen haar mond gehouden.

‘Weet je mam, ik ben op het werk van papa geweest en omdat ik snel klaar was met mijn huiswerk mocht ik nog even op zijn computer spelen, en daarna kreeg ik van die lekkere chocoladekoekjes als tussendoortje. En toen zijn we naar *Harry Potter* gegaan, pap had een grote zak popcorn voor me gekocht en toen...’

‘Haal even rustig adem, Cami. Ga alvast in bad, dan kom ik je zo helpen met je haren. Ik maak even iets voor het avondeten.’

‘Ik heb niet zo’n honger. Kunnen we anders niet alleen vissticks eten?’

‘Tuurlijk heb je geen honger na een zak popcorn om halfzeven ’s avonds.’

Stefania werd steeds kribbiger. Het zat haar niet lekker. Een grote zak popcorn.

Later die avond, toen Camilla naast haar in het grote bed in slaap was gevallen, bleef ze nog een hele tijd naar haar staren. Zo ging het meestal. Dan kroop ze bij haar in bed met het smoesje even snel welterusten te zeggen. Maar dat even onder het dekbed duurde zeker tien minuten en dan viel ze in slaap. Soms tilde Stefania haar naar haar eigen bed, maar meestal sliepen ze samen. En zo was het ook die avond. Ron, de grote rode kater, sliep aan het voeteneind.

Even na vier uur ’s nachts schrok ze wakker. Het regende pijpenstelen. Het bouwterrein zal nu wel in een modderpoel veranderd zijn, dacht ze. Maar daar hoeft ik gelukkig niet te zijn.

De volgende ochtend was ze bezig met een ruzie tussen dealers in de buurt van het voetbalstadion, een aangifte tegen een aantal kraakpanden en braakschade aan een tabakszaak in het centrum achter de fraaie dom. Como was al met al een rustige stad, die aan de oever van het meer was ingedommeld.

‘Verder nog iets deze ochtend?’ vroeg Stefania.

‘Commandant Bordoli van het bureau in Lanzo heeft gebeld met de mededeling dat het rapport van de dokter klaar is. Van het skelet. Ze vragen hoe het nu verder moet.’

‘Laat ze een fax sturen en zeg maar dat hij nog wel van me hoort.’

Toen de fax binnenkwam, werden Lucchesi en Piras op de gebruikelijke manier de deur uit gebonjourd: ‘Jongens, halfuurtje wegwezen.’

Ze las de zeven pagina's eerst snel door en concentreerde zich vervolgens op de details.

Lijst van geborgen botten. Skelet bijna geheel intact, goed geconserveerd: grote man, minstens een meter tachtig. Jong, gaaf gebit, lichte haren, blond of rossig.

Twee gaten in de schedel, een in het voorhoofd en een achter, onderin. Twee wervels en een paar botten beschadigd, waarschijnlijk door de klap van het ingestorte gewelf. Andere oorzaak mogelijk. Breuk in rechterbeen, slecht geheeld, verkorting van het ledemaat: minstens vier centimeter.

De botten – zo had de arts geschreven – waren schoongemaakt en in een verzegelde kist aan de zorg van de beheerder van de begraafplaats toevertrouwd.

Ze las ook de andere lijst nog een keer aandachtig door: 4 lapjes dikke stof, waarschijnlijk grijs, de gesp van een riem, 2 knopen van een overhemd, 5 metalen knopen, een plat stuk metaal van 10 centimeter bij 5; een gebroken kettinkje van 18 centimeter, waarschijnlijk zilver, andere niet te identificeren metalen fragmenten, waaronder een lang voorwerp met een krom uiteinde. Verder ontelbaar veel stukjes zwartgeblakerd hout. Dit alles is opgeborgen in een tweede kist.

Stefania staaarde een poosje door het raam naar buiten. Toen pakte ze de telefoon en belde rechtstreeks naar het OM.

‘Met commissaris Valenti, ik zou graag officier van justitie Arisi even spreken. Dank u wel, dat zou heel fijn zijn. Ik ben tot twaalf uur op kantoor.’

Ze maakte een paar aantekeningen en was net klaar toen haar twee assistenten weer binnen kwamen lopen.

‘Hoe denken jullie dat hij daaronder is beland?’ vroeg Stefania plompverloren.

De twee agenten keken elkaar aan alsof ze niet begrepen waarover ze het had, maar voordat ze hun mond open konden doen om iets terug te zeggen had Stefania het woord al weer genomen: ‘Dat muurtje, of wat er van over was, stond aan de kant van de vallei. Daar kan verder niets zijn geweest want het loopt daar veel te steil naar beneden. Als er aan de andere kant iets rechtop heeft gestaan, zou dat door de

bulldozer zijn neergehaald. Aan de voorkant, richting het meer, was niets meer en dus moeten we het verder naar achteren zoeken. Theoretisch is dat bovendien goed mogelijk, omdat de zon er nooit schijnt. En als er mettertijd aarde overheen komt, lijkt het net een natuurlijke helling. Dat zou prima kunnen, toch? Als er gras op groeit vermoedt niemand nog dat er iets onder zit.'

Terwijl Lucchesi en Piras nog met de eerste vraag in hun hoofd zaten, kwam het telefoontje van het OM: 'Buongiorno dottore, wat betreft het onderzoek van gisteren te San Primo... ja, dat klopt... ik heb u gebeld om u te informeren dat het, volgens de eerste bevindingen, wel degelijk om een misdrijf kan gaan en om te weten of... Jazeker, natuurlijk. Tot horens.'

Stefania hing verbouwereerd op.

'Hij laat me niet eens uitpraten, hij zegt dat hij de aanwijzingen volgt die hij van Carboni heeft gekregen, waarmee hij vanochtend heeft gesproken. Jongens, jullie horen nog van me. En zeg alsjeblieft tegen Marino dat hij de kranten naar boven brengt.'

Ze deed de fax in een groene ordner en schreef op de achterkant: 'Onbekende, San Primo'.

‘Natuurlijk wordt er een dossier geopend, dat schrijft de wet ons voor. Het OM verwacht een accuraat doch beknopt onderzoek, waarbij enige discretie wordt betracht.’

Hoofdcommissaris Carboni sprak ergerlijk langzaam, hij koos zijn woorden voorzichtig. Stefania nam hem aandachtig op zonder iets te zeggen, maar de uitdrukking op haar gezicht sprak boekdelen, want hij voegde er meteen aan toe: ‘We kunnen op de volledige steun rekenen van het bureau in Lanzo, om lokaal informatie in te winnen, maar het onderzoek zal door u worden uitgevoerd. Vanuit hier. En u brengt telkens en alleen aan mij verslag uit.’

Er viel een pijnlijke stilte.

Stefania besloot wat aas uit te werpen om te kijken of de vis wilde bijten. Ze keek Carboni recht aan en zei: ‘Een vertrouwelijk onderzoek dus. Ik kan me eerlijk gezegd niet voorstellen dat iemand zich voor deze zaak zal interesseren. Vertelt u me eens, heb ik iets gemist of zit het monster van Florence in onze bergen verscholen?’

In wezen was Carboni een fatsoenlijk mens en ook een eerlijke hoofdcommissaris. Zeker geen hoogvlieger, maar toch waardeerde ze hem zeer en kon ze wat het werk betreft goed met hem overweg.

‘Ik heb inderdaad gezegd dat enige discretie betracht dient te worden. Dat is het woord dat Arisi gebruikt heeft. Die grond daar en alles erop, het bos, de hutten en de stallen, is eigendom van de familie Cappelletti.’

Nu komt de aap uit de mouw, dacht Stefania.

‘En dus?’ zei Stefania terwijl ze afkeurend haar handen in de lucht stak.